

ASSOCIACIÓ DE CONFRARIES DE SETMANA SANTA DE PALMA

PREGÓ DE SETMANA SANTA A PALMA
26 de març de 2010

La constitució de la confraria de la Sang de Jesucrist a Mallorca ocorregué el 20 de març de 1552. Fou una conseqüència de l'anterior agregació del temple de l'Anunciata de l'Hospital General de Palma a l'església del Laterà de Roma del 14 d'abril de 1548.

Per la bul·la expedida a Roma, l'Hospital General de la Ciutat de Palma i el seu temple obtingueren la notable concessió de ser agregats a la Sacrosanta Església del Laterà de Roma. Pel fruïment de les gràcies i indulgències de què gaudia aquella basílica, es deurà entregar el petit cànon d'una lliura de cera.

Pel mateix motiu es manà col·locar, i es mantén encara avui en dia, damunt el portal forà del temple la insígnia que usa aquella església matriu per a distingir les seves pertinències, consistent en la figura del Salvador.

En firmar-se el document a Roma, el capítol de l'església del Laterà donà facultat als regidors de l'Hospital General de la Ciutat de Palma de què en el cas de voler instituir una nova confraria la instituïssin baix l'advocació que es volgués: "*confraternitatem sub invocatione de qua vobis placuerit, si vobis visum fuerit instituenda*".

La confraria preferida i escollida fou la de la Preciosa Sang de Jesucrist.

Dins la capella de la Confraria de La Sang de Nostre Senyor Jesucrist, hi penjarà col·locada a la paret un taula de fusta amb un pergamí en el qual restarà escrit en el començament: "*En nom de Nostre Senyor, Deu Jesuchrist, y de la Purissima sua Mare; Fonch admesa y rebuda, ab processo solemne de tot lo clero, y predicada en la Seu de Mallorca la Sancta Confraria de la Sanch presiosa de Jesuchrist, instituïda en lo Hospital General als XX del mes de Mars MDLII. Per la qual tots los Confreres, guanyen totes les gràcies y Indulgències, que te la Sancta Yglesia de St. Joan de Letran; que son las següents*". I a continuació s'hi trobaven descrits diversos capítols els quals contenien un sumari de les esmentades gràcies i indulgències.

A través de les "*Ordinacions, y obligacions dels Confreres de la Prasiose Sanch de Jesuchrist*." es poden descobrir els objectius, les condicions i els deures dels confrares i de les confrasses.

"Primo An dite Confrarie poden entrar homens, y dones, y han de pagar sinc Diners per entrade a onre de las Sinc nafres, y si mes volen, mes, y cade divenres un diner, o, dos, segons la devotio per marit, muller, y infans.

Ytem tenen obligatio anar a la processo del Dijous Sant an vestidures blancas ab atxe o, siri.

Ytem los Confreres quis dixiplineran lo Dijous Sant, y no tendran posibilitat; la Confrarie los dara lo necessari per curarse.

Ytem los Confreres qui aligeran Sapultura a lo Carner de dite Confrarie seran acompeñats al anterro de 24 Confreres vastits de tella donant los la Confrarie Siris.

Ytem qui no voldra acompañar los Cossos, haye de dir Un Pater Noster, y Une Ave Maria; per les animes dels Confreres difunts.

Ytem tenen obligatio quant va un Santanciat a mort, anar a compeñar-lo; esperant lo an la Iglesia de sant Andreu ab los Capellans; un Christo, y dos linternas fins que sia mort.

Ytem alguns Confreres prinsipals vastits de tella aportaran bessines acaptant per la anima del santanciat.

Ytem si per algun Confrare, qui stirá pera morir sera demanat anira un venerable prevera a despesas de la Confraria pera ferli racordar la Passió de Nostre Señor Jesuchrist".

Aleshores apareixen regents de l'Hospital General els magnífics Ferran Moix, donzell, i Leonard Safortesa, però el primer que anà a inscriure's en el dia de la publicació de la confraria a la Seu de Mallorca, fou el lloctinent i capità general del Regne de Mallorca don Gaspar de Marrades; emperò des de totd'una representants de tots els estaments socials de la Ciutat donaren el seu nom a la novella confraria. Entre els primers confrares i confrasses que designen la seva sepultura en el vas de la Confraria de la Sang Preciosa de Nostre Senyor Jesucrist hi són assenyalats fusters, paraires, fabricants de llana i mercaders i dues confrasses, una d'elles llibertina, esposes d'escuders i de pifans.

Una descripció posterior de la confraria ens assabenta que són molts els fidels que hi estan allistats. El seu govern corre pels senyors regidors, el reverend senyor prior y 15 confreres que serveixen els seus encàrrecs anuals de majordoms, prohoms i consellers. A més, un prevere secular amb l'ofici de capiller i de recol·lector de les almoines dels confiars. Els confreres assisteixen a les processons de la vuitada del Corpus, del Dijous Sant, i dels ajusticiats.

Un dels principals deures de la confraria era la recollida de les almoines, feta per la ciutat i per la part forana de Mallorca, anomenades "*Cerques*".

Les cerques de la Ciutat -dividides entre la cerca de la Vila d'Amunt i la cerca de la Vila d'Dalt- eren amenitzades pels cants dels nins, vestits amb vestes especials, els quals aportaven campanetes.

El 1555, són pagats 5 sous "*per abaxar de un setza vermell per fer vestes als minyons qui aporten les campanetes per la confraria de la sang de Jesucrist; 20 sous per la crida aveu feta per la confraria de la Sang de Jesu Christ [...] per 4 trompetes y tambors i pifano; per 10 raimes de paper per imatges.*" El 1560, despeses "*per la Caritat dels xics de l'almoina qui acostumen cantar cascun any a la confraria de la Sang de Jesucrist*" i el 1561, "*per la Caritat dels fadrins qui canten a la cerca per Ciutat de la Sang de Jesucrist*".

El colorit amb què es duïen a terme els acaptes recorda una processó semblantment molt pintoresca, l'anomenada "*acapta a cos cobrir*" endreçada a l'arreplec d'almoines de roba. Vegem-ne la descripció de l'any 1661:

"[...] van de l'Hospital los questors ab dos muls, un minyó ab un burro, tots los minyons petits davant, y les quatre campanetes, i surten de l'Hospital y prenen per la Pietat, y per casa La Senyora Dª Mira, y per el Born, puguen per la Costa de la Seu, y van primer a les almoines de la Seu. Haont dexen una quartera de pa de almoina, y se pren albarà y d'aquí après van al Hospitalet, haont los questors carreguen les flassades, y comparteixen les gonelletes, y brigalls blancs a los minyons, que los posen alt el cap, y també carreguen los 12 llensols [...], y surten de l'Hospitalet los minyons davant, demprés les campanes, demprés los questors ab sos muls; y demprés assisteixen el Prior, los Capellans de la casa, Majordom de l'Hospital, y Majordom de Santa Catalina, Reboster y los demás oficials que hei poden anar, y de la Confraria de Sant Pere y Sant Bernat tres Consellers, qui tenen una lliura cada un per son salari [...], prenen pel carrer d'en Morei, per plaça, pel carrer de l'Argenteria, y de Sant Miquel fins a Santa Margalida abaixen pel carrer dels Homs, y dret tiren a l'Hospital ha on entreguen les flassades, gonelletes, bregais, y vuit llensols, y après van a deixar los Quatre llensols a la Pietat. Y aquí s'acaba la funció".

La Confraria de La Sang passà als pobles de Mallorca. En temps de les collites s'acudeix a les viles i llocs de la part forana, recollint les confraries i almoines. De les seves tretes, baixada la despesa de la cera, escapolaris, festes i sufragis, resulta d'utilitat per a l'Hospital General, un any amb altre, 60 lliures.

L'any 1555, serà un any propici per a la instal·lació de la confraria de la Sang a la part forana: El fuster Nicolau Andreu ha rebut del magnífic m^o Bernat Marsèr, un dels regents de l'Hospital General, 40 sous, per 14 jornals d'un maxo que ha llogat a m^o Gabriel Mas, prevere, per la cerca a la part forana per portar els diners i les cèdules dels qui se són fets confreres de la Confraria de la Sang de Jesucrist. Igualment, són pagats 40 sous pel lloguer d'un matxo el qual ha servit per assentar la confraria de la Sang de Jesucrist. També hi ha despeses, pel preu d'una caixa feta per aportar un crucifixi per a la part forana per a publicar la confraria de la Sang de Jesucrist. Del mateix any 1555, ja hi ha constància de la confraria de la Sang d'Esporles que ha recol·lectat 48 sous i 6 diners i de la confraria de la Sang de la vila de Campos que ha proporcionat 3 lliures, 17 sous i 8 diners.

A pics, era el mateix prior de la Sang, el qui es traslladava als pobles. El 1560, Mn. Joan Cabanelles, prior, rebia 12 sous per la caritat dels sermons fets a la part forana per l'acapte dels forments.

L'acapte que transcorria pel pla i per la muntanya de l'illa, aboldronava, a més de forment i formatge, llegums, oli, llanes, aviram, ous i segí, vi, vinagre, lli i estopa, robes noves i velles, anyells i faves.

L'any 1565, Macià Gili, Gabriel Terrassa, Martí Blanquer i Pere Lliteres, traginers de la vila d'Artà, han aportat 7 quarteres i 11 barcelles de forment, procedents de l'acapte.

L'acceptació entusiasmada de la confraria de la Sang per part de la Ciutat de Palma és un fet ja a la segona meitat del segle XVI. Fins i tot dins l'aspecte literari.

Dins l'inventari de l'impressor Ferran Consoles, l'any 1594, hi figura: "*Item un llibre destampa en cobles intitulat obres fetes p diversos auctors en lahor del St Crucifixi q porten lo dijous St los confreres de la Sanch de Jesuchrist, y altre obre de la Sanctissima Creu.*" Desgraciadament no en sabem res més d'ell.

Cada confraria comptava amb un baciner. El 1641, Pere Sanxo Font era el baciner de l'Hospital General, a Artà.

El Rei Felip V amb real decret de 31 agost 1719, manà que a benefici de l'Hospital cada poble de Mallorca tengués un qüestor encarregat de recollir almoines pels pobres malalts, i otorgà a aquests agents exempcions d'allotjaments, entre d'altres.

El 1750, despeses per 3 bacinets nous: un per Alaró, un altre per Artà i el darrer per Sant Joan. Més per a dechar el bacinet y un Cristo nou per Sineu.

Dia 27 setembre 1757, el Rei don Ferràn en cédula reial donada a Buen Retiro reitera la concessió als baciners i qüestors de l'Hospital General l'exempció de totes les càrregues reals i vecinals. És a dir la prerrogativa de què cada poble de l'Illa tengui un col·lector per a recollir almoines, que donassin els fidels, el qual estarà exempt de les càrregues reals i universals, hospedatge, allotjament i bagatge; de fer guàrdia i acompanyar presos.

Dins aquest context històric s'ha d'entendre el nomenament de baciner de la vila d'Algaida en la persona de l'honorable Antoni Oliver de l'Alqueria Vella.

Dia 20 gener 1758. "*Los regidors de l'Hospital General de la present Ciutat y Regne de Mallorca abaix firmats en atenció que per la subvenció dels pobres malalts de dita Santa casa, segons Reals privilegis y bul·les pontifícies en cada poble de la present illa es troba una persona pia y devota que s'exercita en ser baciner de dit Hospital recollint les almoines que s'ofereixen per manutenció de dita casa, i aposentant en la sua pròpia elos qüestors del mateix hospital y això per amor de Déu sense algun salari, sinó pel mèrit, que amb tant pia obra s'aconsegueix devant Déu Nostre Senyor; el que ha mogut als sereníssims SS. Reis en concedir a favor de dits baciners varies exencions que últimament ha confirmat el sereníssim Senyor Rei don Ferran VI feliçment governant els regnes d'Espanya y que Vm. Honor Antoni Oliver de l'Alqueria Vella de la vila d'Algaida desitja exercir la seva pietat en tant sant exercici; però els dits Regidors del dit Hospital a Vm. dit Antoni Oliver perquè com a tal exerciti l'obra de Caritat d'hostejar en la seva pròpia casa els Qüestors y cavalleries del dit Hospital y recollir y conduir les almoines que els devots ofereixen y oferiran per a remediar la misèria y probreça de dita Santa Casa de què li queden graïts, concedint-li en quant poden y lis és permès totes les exencions y gràcies concedides a dits baciners; com per estens se lliu y es de veure en els expressats reals privilegis, còpia dels quals li entreguen amb la nominació y perquè consti on convengui el firmen de la seva pròpia mà en Palma als 20 de gener 1758. Don Ramon de Villalonga en dit nom don Salvador Sureda de Sant Martí en dit nom*".

L'any 1786, sen's explica la funció dels qüestors dels quals el seu objecte principal és la salut espiritual dels pobres de l'hospital, i com aquesta se guanya per la Sang, i mèrits de Nostre Senyor Jesucrist, mitjançant els seus sants sagraments, se confereixen o dispensen aquests, a, dits pobres, igualment com a les parròquies, als seus feligresos. Per això és necessari, tenir reserva del santíssim amb llàntia encesa, que cremi contínuament, i donar-li el degut culte, a tenor de lo previngut en els sagrats canons i constitucions; i aquesta qualitat de qüestor s'anomena Qüestor de la Sang de Jesuchrist del Sant Hospital. Per a més excitar la devoció i

pietat se té allà una molt venerable efígie d'un Santcrist que es venerat, baix el dit títol amb confraria concedida pel papa.

A finals d'octubre de 1805, la venda de les 24 quarteres i cosa d'una barcella de blat recollit a Artà, venut a 18 sous la barcella, ha donat 126 lliures, procedents de la "*questa de grans*" feta en l'esmentada vila i a causa d'estar la mar plena d'enemics, no s'ha conduït a la capital. En l'any 1806: Més d'Artà: blat 10 quarteres, 2 barcelles, 3 almuts. Faves: Acapte de 1812: Més he rebut del Sr. Joan Sureda d'Artà de l'acapte ha fet en dit terme: 14 lliures, 14 sous.

A Santa Margalida es renovà el llibre dels confreres de la Sang el 1865. "*Libro de los Cofrades de la Sangre preciosísima de N.S.J.C. del Hospital Genl. de Palma correspondientes a esta Parroquia de S. Margarita, empezando en el año 1865.*"

De la subscripció dels 392 confreres de la Sang de la Ciutat de l'any 1878, a 70 céntims de pesseta cada un: 274 ptes. 40 céntims.

Una de les activitats de la Confraria de La Sang és la celebració solemne de la Processó de la Sang de Jesucrist el Dijous Sant que començà a fer-se el mateix any, 1552.

Era una de les ordinacions i obligacions del 20 de març de 1552. "*Ytem tenen obligatio anar a la processo del Dijous Sant ab Vestidures blancas ab atxe o, siri.*"

Tres anys després, el 1555, mestre Jaume Marimon, argenter, ha rebut 4 lliures i 18 sous per les mans de 300 rodetes d'argent que ha fetes per "*les dixiplines.*" Són pagades despeses per lo preu de 25 canes bretanya les quals han servit per vestes per la confraria de la Sang; per adobar "*les dixiplines,*" per dues vestes i uns capirons i per adobar les llanternes per la processó feta el Dijous Sant de la Confraria de la Sang de Jesucrist.

Igualment l'any 1557: 3 lliures y 5 sous per 25 lliures i mitja per fil de coure per a "*xeplines per los asotants lo dia del Dijous Sant; mes 3 lliures 12 sous per 177 rodetes de argent axí per les mans com per lo argent ha fetas per les dixiplines.*"

La processó del Dijous Sant de l'any 1561, feta dia 5 d'abril, dugué també les seves despeses: 12 lliures, 8 sous per 31 canes que ha servit per capirons i vestes per la "*professó de la Sang de Jesucrist*"; 50 sous per adobar 120 "*dixiplines velles y fer ne 40 de noves en que han servit per la profeso de la Sang Preciosa de Jesucrist; per 200 cossets de argent ha fets per les dixiplines per la processo de la sang de Jesucrist.*"

Si passam a la processó de l'any 1564: 5 lliures, 4 sous 6 diners per lo preu de 27 lliures i mitja 2fil de bolexa per los disciplinants y fil dan palomar tot per la confraria de la Sang de Jesucrist; 20 sous per lo adobar de les linternes per la processó del Dijous Sant de la Sang de Jesucrist; 8 lliures, 15 sous per tot lo fil de les dixiplines de l'Hospital [...] per la processó del Dijous Sant de la Sang de Jesucrist y 5 lliures, 5 sous per 192 rosetes de argent, ço es, mans y argent serviren per les dixiplines per la processó del Dijous Sant a vespre de la Sang de Jesucrist."

El 1565, a l'inventari dels béns del mercader l'honor Joanot Garbí hi figura: "*Una vesta de tela de llí ab son caputxo de la processó de la Sang de Jesucrist, lo Dijous Sant passat.*"

Sembla que l'any 1570, haurien sortides algunes dificultats per fer-se la processó així com es feia. Des de Roma Mateu Miralles agenciava l'assumpte.

En el segle XVII, continua l'Hospital i la seva Església en l'ús de les seves prerrogatives i la completa exempció de l'Ordinari. El 1641, es rebé un monitori del Sant Pare Urbà VIII amb una nova declaració de què no tenia aquest superioritat sobre aquell, sinó que devien regir i ser observades les bul·les de Calixte III, Pius II i Pau II. Es confirmat particularment el dret a verificar la solemne processó del Dijous Sant per a treure la figura de la Sang i dur-la a totes les esglésies i a la Seu, entrant i pregant dins elles a la seva lliure voluntat.

Amb tot i això, pel març del mateix any 1641, el vicari general comunicava. *"Com sia cosa necesaria y convenient que les processons ques fan cada any del dijous Sant en lo present Regne de Mallorca se fassa ab la devocio, solemnitat y quietud ques deu semblant misteri y que en les Isglesies se stiga ab la quietut y decencia que conve; Per tant ab tenor de les pnts.[...] manam a tothom [...] en pena de excomunio major, ningu gosa, ni presumesca anar ab la dita processo ab la cara tapada, sino seran los disciplinants y penitents y aquells hajan de anar ab la decencia y quietut ques deu y ningu puga menjar ni beure per la Isglesia, ni dexar la processo per entrar en les cases per menjar y beure, ni puga aportar camis, vestits sino los Capellans y los qui seran in sacris y beneficiats para que desta manera se evitan los scandols y abusos que se acostumen cometre en semblants ocasions."*

Dia 29 de març de 1684, el vicari general, la seu vacant, ordena *"Per quant se nos es estat representat [...] los graves abusos se cometen en lo Die del Dijous St. axi per los Sobreposats y Confreres dels Officis qui acompanyen los Passos de la Patio de Christo Señor Nostre en la pocesso del Dijous St. apagant los llums quant ixen de las Igas. y dexant la pocesso per entrar a las Cases a manjar, y beura, Com per los Penitents y Diçiplina(n)ts no anant ab vestidures condeçents lo que es contra la Veneratio ques deu a tan gran misteri. Y axi matex que altres perçones instigades de gula al dit Die, y al temps que Christo Señor nostre Sacrementat esta en el monument no se abstenen de manjar, ni beura en las Igas. ques notable Irreverentia a tan alt Segrement, y lloch tan St. ... Per tant ab tenor de las pnts [...] manam [...] a los dits Sobreposats, y Confreres de cada qual dels Officis [...] que el Die del Dijous St. aniran ab son Pas [...] Sots pena de excomunio major Late Sententia [...] no dexen dita processo per entrar en las Cases a manjar, y beura, y axi matex manam sots la matexa pena a tots los penitents, y dixiplinants, y los demes qui aniran a la processo [...] no vagen sens vesta fins a los peus."*

El 1686, es feren deu passos nous. El crònicó és ben puntual: *"Fas memoria com vuy dijous St. que contam als 11 Abril 1686 Los Magghs. Señors Jurats y Retgidors de lo hospital Gl feran fer 10 pasos nous dela passio de Nro Sr Jesus Christ de lo hospital General y feran anar deu Ofisis nous que foren los Cordes torsados de Seda, flasades, argentes, Masuradors de oli, masurados de blat, traxines de oli, y altrás fins a deu que sia per Memoria."* (Arxiu Torrella-637)

A pics, els gremis eren multats per no assistir o abandonar la processó. Així, el 1701, dels moliners d'Aigua per haver-los acusat de la processó del Dijous Sant 5 ls. El 1751, del gremi de blanquers per almoïna per quedar en Santa Fe, deixant la processó. El 1769, més almoïna del gremi de mesuradors i porgadors, per no ser anat a la processó del Dijous Sant, 2 lliures, 16 sous i 8 diners. Més almoïna del gremi dels capellers per no ser anat a la processó, 6 lliures i més almoïna del gremi de blanquers, per deixar la processó en Sant Jeroni, 20 sous.

Aquest era l'ordre dels assistents a la processó del Dijous Sant de l'any 1759: "En primer lloc, los Il.lustres Senyors Regidors en el lloc més digne darrere el tàlem de la Santa Figura de la preciossima Sang amb les tases de quatre blens que acostumen aportar.

Los Quatre sobreposats i dos prohoms Majors amb tases de quatre blens devant, i darrere el tàlem per ordre d'antiquitat de empleo.

El Prohom tercer, la bandera de los Cavallers.

Los dos Administradors, les atxes de un ble amb la dita bandera.

El Prohom quart de los Majors, y tres Prohoms, los més ancianos, de los vuit Prohoms les quals tases de un ble del Tabernacle de Maria Santíssima.

Dos Prohoms immediats dos vares devant la Santa Figura de la preciossísima Sang.

Los restants tres Prohoms, el mes jove, el Guió, y los restants, dos, una atxa de un ble per acompanyarlo.

Dos Prohoms Consellers Majors dos vares Directors de la Processó devant el guió.

Dos Prohoms Consellers sigüents dos vares davant la bandera de los Cavallers.

Quatre prohoms Consellers últims amb Quatre vares, compartits per el Cuerpo de la Processó, perque vage ben ordenada.

Que si algu no pot assistir en son puesto, succhira lo immediat, i el sobrepassat per qui correra la processó, convidara Confrare benemérit qui sia estat de regiment. Los Quatre sobrepassats, concordaran cada qual dos homens per les astes del tàlem.

El Sobrepassat per qui correra la Processó cuydara de buscar Quatre homens per aportar el tabernacle de Maria Sanctíssima, dos per les Vexill.les, y dos per les llanternes.”

El 1764, es resol que s'acursi la processó i es faci com abans, abreviant-se així les despeses.

La processó de l'any 1773, es celebrà dia 8 d'abril. Ja abans, hi ha notícies que s'han comès alguns abusos amb notorietat i escàndol a les processons que solien fer-se el Dijous Sant. Les processons, sortint de l'Hospital General devers les 5 o 5'30 del capvespre, després d'haver entrat en vàries esglésies, tornaven al mateix Hospital molt tard, essent almanco de 11 a 12 de la nit de manera que havent arribat a la seu els particulars dels gremis que assisteixen a l'esmentada processó se ponen immediats a la porta major de la seu, menjant i bevent; alguns d'ells també públicament reparteixen confits majorment fora de l'Església; altres "*meten vulva*" enmig del carrer i falten molt a aquell ordre, compostura i decència que demanen les semblants funcions.

Els qui acompanyaven els Passos de la Passió del Senyor, uns menjaven, altres bevien, alguns donaven confits o dolces. Els Passos en terra i les llanternes arraconades a les parets amb un total desordre, Els dits individuals passaven a engatar-se amb molt d'escàndol. En tot aquest desgavell, sembla que hi va haver d'intervenir el bisbe. Es tengué cura de que els taverners tenguessin les seves tendes tancades i així excusar l'ocasió de beure.

Tenim emperò la relació de la processó d'aquest any 1773. Només florejam alguns detalls. El curs i l'entrada a les esglésies.

La processó del Dijous Sant se celebra cada any, passant quasi per totes les esglésies de la Ciutat. Hi concorren tots els Gremis amb les seves vestiduras blanques, manco el gremi de Pescadors que les duen negres, tots amb els seus respectius Misteris i torxes enceses. Cavallers amb les seves torxes també enceses, amb els que componen la Confraria de la Sang de Jesucrist, i, a la fi, la Santa Figura amb el seu estandart, i tàlem. Clergues que alternativament la duen, i els Il·lres Senyors Regidors que l'acompanyen, amb assistència del molt reverend prior del mateix Hospital i dos clergues més vestits amb les seves dalmàtiques i capa.

A prop de les 5 hores del capvespre començà la processó referida que arribà a la Seu damunt les 8. De seguida anà la processó al convent de Santa Clara, Montisio, Sant Geroni, convents de Nostra Senyora del Socorrs, de Nra. Sra. de la Consolació, de Sant Francesc d'Assís, i de la parròquia de Santa Eulàlia. Les monges de Ntra. Sra. de la Misericòrdia, església de la Congregació de Sant Felip Neri dels pares de Sancti Spiritus, parroquial església de Sant Miquel, Sant Antoni Abat, religioses de Ntra. Sra. de l'Olivar i les Monges de Santa Margalida.

Havent entrada la Santa Figura de la Sang de Jesucrist a l'església de l'Hospital, posada la mateixa en son lloc, finalitzaren els músics el Miserere. I concluint, donaren tots els concurrents els molts d'anys als Senyors Regidors i al Senyor Prior.

La processó del Dijous Sant era anomenada la Processó Magna. El 1777, la documentació ens comunica que "*es feu la Processó Magna, però no amb tota la volta. Partí de l'Hospital General prop les 4 i quart de la tarde, amb molta quietud i modèstia. En primer lloc fou a les monges de Santa Magdalena, després al Carme, les Tereses, les Caputxines, Sant Nicolau, Sant Domingo, Santa Clara, la Catedral, Sant Francisco de Paula, Sant Jaume, lo últim lloc, les monges de la Concepció. Arribà a l'Hospital prop de les 8 i quart de la nit.*"

El 1781, la processó se celebrà el 12 d'abril. Però en el mes de juny de 1781, una Reial Orde suprimia els encapironats, penitents, i assotants. (Cronicon Mayoricense pag. 603) El 28 de març de 1882, Dijous Sant, no sortí la processó; no

consta el seu motiu i la seva causa. El bisbe de Mallorca don Pedro Rubio Benedicto prohibia els encapironats.

El 1824, en la preparació de la processó del Dijous Sant, es veu que aquesta no es realitzava com abans i sense la compareixença dels gremis.

El 1836, l'Ajuntament de Palma desitja que *"la funció religiosa que el Dijous Sant de tots els anys acostuma el Sant Hospital General de Caritat duent en solemne processó la figura de Nostre Redemptor Crucificat per a recordar als fidels la seva sagrada mort i passió se realitzi amb la devoció que de sí mateix exigeix; i sabent que per a aconseguir tan lloable objete, era indispensable que fossin suprimits per a sempre els Passos que fins aleshores havien format part d'aquella processió; haguda consideració a què lluny d'escitar records religiosos servien, per la seva ridiculesa, d'objectes de befa."* El 26 de maig, l'Ajuntament acorda assistir a la processó.

L'itinerari de la processó de l'any 1844 és el següent: Sortida de l'Hospital, Sta. Magdalena, carrer de Sant Josep, del Sastre Roig, les Caputxines, carrer d'Oliva, les Tereses, Rambla, carrer Nou del Carme, de Can Burgos, Costa dels Oms, Sta. Catalina de Sena, carrer de Sant Miquel, Plateria, Plaça Nova, carrer de Sant Francesc d'Assís, Travesia de Mirabò, carrer del Sol, Placeta del Temple, Sant Jeroni, Quatre Cantons den Suau, Born i església de Sta. Clara, carrers de Can Clapés i del Dr. Pelegrí, den Morey, den Bordils, de la Porteria de Sto. Domingo, la Seu, Costa de la Seu, Born, carrer de Dona Mira, la Concepció, carrer de la Pietat i Hospital General.

L'any 1848, la Junta Provincial de Beneficència ha proposat un pla de reforma de la processó del Dijous Sant. Acursar la volta per així evitar els abusos observats cada any de menjar i tirar dolços als espectadors pels assistents, amagats baix de la disfressa o caperutxa. Una de les propostes és la d'introduir a la processó noves figures que representin altres nous passos de la dolorosa passió del Senyor. Igualment es ventila la possibilitat de què la processó no entri dins les esglésies. També es parla de la supressió o no del dosseret o pal·li, baix del qual es duu la figura de la Sang.

El 24 de març 1852, don Josep Amengual, governador ecclesiàstic de Mallorca, la seu vacant, es dirigia a la Comissió directiva del Sant Hospital, i li comunicava que no es permeti a ningú prendre part a la processó amb vestit de caperutxa, així com ja en altres ocasions fóra manat per antics bisbes de Mallorca. Aquesta accepta la seva ordre.

De totes maneres a la processó celebrada dia 21 d'abril de 1859, hi prenen part 300 caperutxes interpolades amb el paisanatge, duent el seu corresponent martiri i un ciri encès. Seguia la imatge de Nostra Senyora acompanyada de 18 caperutxes i una banda de música. Després les autoritats convidades i la figura de La Sang, objete principal de la processó. La banda d'Infanteria interpretà una marxa composta ex profeso pel seu director don Carles Llorens.

De la processó del Dijous Sant de 1866 la premsa censurà el desordre i la poca compostura de les caperutxes que donaven bromes als que presenciaven el pas de la processó, i entraven amb pressa a refrescar a les tavernes. Plogué i la Sang hagué de refugiar-se dins l'església de les Minyones, el que originà una polèmica a la premsa sobre si la Sang devia anar o no baix tàlem. Aquest restava prohibit des de 1847 i reservat únicament per el Santíssim.

El 9 d'abril de 1868, Dijous Sant. A la processó acostumada s'ha fet notar alguna variació, com la del cor que seguia una de las imatges, i els nins de la Casa de Misericòrdia que també assistiren amb ciri i cantant, havent-se desterrats els abusos que feien alguns vestint de caperutxa.

La Prohomonía fou suprimida el 17 de febrer del 1873. A la processó d'aquest any, ocorreguda el 10 d'abril de 1873, no se enarboraren banderes en cap dels edificis públics civils. Sortí la processó a pesar dels rumors en contrari. La invitació la féu el mateix hospital, en lloc del costum establert de què fóra la Junta de Beneficència o la Diputació. Emperò la Prohomonía fou restablerta de fet el 27 de febrer 1879.

El 14 d'abril de 1881, es va celebrar solemnement la processó. Fou nota distintiva d'aquest any el fet d'haver suprimit les caperutxes.

Posteriorment, la processó de la Sang s'estengué als pobles de Mallorca. A Artà es començà a celebrar el 1561 i sortia de l'antic hospital de la vila; el 1562 ja consta la seva celebració a Inca; el 1564, s'inicià a Sóller, des de l'oratori de la Sang; en el mes de març de 1574, des del bisbat de Mallorca es concedia llicència per fer la processó de la confraria de la Sang de Jesucrist a la ciutat d'Alcúdia, de nit, mentre no sigui ocasió d'escàndol i les dones vagin a darrera; el 1579, ja se celebrava a Sineu, i partia de l'hospital. De la processó de la Sang de Campanet hi ha notícies de l'any 1597 i a Campos, el 1653, es volia cantar un nou Miserere amb música, i es manat que es canti el Miserere que es cantat a la processó del Dijous Sant a la Ciutat.

La devoció a la Sang resta semblantment dins el nostre cançoner popular. Axí la titulada "*Miracle de la sang*" recollida a S'Arracó:

Dia devuit de febrer,
l'any mil vuit-cents coranta sis,
tragneren la Sang, fou precis,
de la Ciutat de Mallorca.
N'és una cosa tan forta
tan forta com n'és de ser.
Pensaren de treure-la
per s'anyada qui venia.
Ses fonts grosses se retien,
ses petites eixugades.
Moltes de tanques sembrades
i se moria es sembrat.
Amb tanta de sequedat,
no mos porem viure així;
de precis serà acudir
una aigo. Sang Preciosa!
N'és cosa dificultosa
viure amb tanta sequedat!
Jo encara no els he contat
es Miracle que va fer:
de passar per un carrer
una dona qui hi havia
amb set anys de malaltia,
arrendida dins es llit!
Fos criat o fos marit,
la tragué an es balcó
i passant el Redemptor:
-Sang Preciosa Infinita!
Vós qui pes nostro amor,
Vós deixareu enclavar!-
Jo supòs que aquella dona,
el s'endemà dematí,
estava per a partir
i no li varen comportar.
Dia onze s'aixecà,
se vestí i se n'anà
a la Sang de Jesucrist.

Pregó fet al Reial Convent i Basílica de Sant Francesc de Palma, el dia 26 de març de 2010 per Mn. Antoni Gili i Ferrer, per encàrrec de l'Associació de Confraries de Setmana Santa de Palma.

